

Nr 100.

Av herr **Senander**, om inrättande av ett kräftforskningsinstitut.

Kräftan får för varje årtionde allt större andel i dödligheten för Sveriges folk. En del av denna ökning beror på den ökade medellivslängden — men detta kan knappast vara hela förklaringen. Så tycks allt tala för att t. ex. lungkräfta verkligen blir vanligare i alla åldersgrupper. Under alla förhållanden är det obestridligt att kräfta utgör ett av de största hoten mot folkhälsan.

Mycket har gjorts i det praktiska, kliniska bekämpandet av kräfta. Men alla äro säkert eniga om att de metoder vi nu ha i denna kamp äro otillräckliga. Detta väl främst därför att kräftans orsak och roten i det stora hela är outredd. Det förekommer vetenskaplig forskning på områden som ha anknytning till kräftsjukdomarna. Dock torde ingen förneka att denna forskning är otillräcklig på grund av för små anslag och alltför liten personal. De vanliga argumenten mot en svensk »grundforskning» gällande cancer äro följande: att utlandet kan göra det för oss, att »grundforskning» är teoretisk, fjärran från praktiken, och att det kostar mycket pengar. Alla dessa argument äro felaktiga och värdelösa.

För det första skulle alla framsteg, all vetenskaplig forskning stagnera om varje land förlitade sig på att andra skulle utföra arbetet för dem. Dessutom är det i dagens spända internationella situation långt ifrån säkert att viktiga, kanske grundläggande erfarenheter om kräftans uppkomstsätt och botande publiceras. Vi sågo under sista kriget hur väsentliga uppgifter om det viktiga läkemedlet penicillin förblevo hemligstämplade. I ännu högre grad ha vi att vänta liknande hemlighetsmakeri i fråga om kräftforskningen, då det är mycket troligt att många av dess rön kunna vara av betydelse för att förebygga och bota en atombombs skadeverkningar.

För det andra: skillnaden mellan »grundforskning» och praktisk (klinisk) forskning är uppkonstruerad och falsk. Varje sann vetenskaplig forskning har eller får praktisk betydelse. Antiseptiken, som är den absoluta förutsättningen för den moderna kirurgiens utveckling, föddes ej i operationssalarna utan i ett laboratorium där man studerade jästsvampen. Penicillinet upptäcktes ej vid sjukbädden men i vetenskapligt bakteriologiskt rutinarbete. Liknande exempel äro legio.

För det tredje: det är visserligen sant att vetenskaplig forskning kostar pengar. Men även en stor välutrustad institution för kräftforskning kostar endast en löjlig bråkdel av de nationalekonomiska förluster Sverige lider genom kräftsjukdomar.

På förestående grunder får jag hemställa,
att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t anhåller om förslag
till inrättande av ett kräftforskningsinstitut, eventuellt i anslutning
till de redan existerande kliniska institutionerna.

Stockholm den 23 januari 1951.

K. Senander.
